

dens aiebat : *Montes excelsi cervis, petra petra refugium erinacei* (Psal. ciii).

Porro illud potissimum nostræ mentis aciem obnubilavit, quod nos ab ipsa sancta sede repellimur, quorum progenitores et atavi illam sanctam matrem Ecclesiam, divino auxilio pie ac fideliter patrocinantes protexere. Et quidem ultra quam fari possit, congratulamur, quod Bulgaros, et alia paganorum feritas ad limina sanctorum apostolorum invitatur, imo quod sancta Ecclesia, juxta vaticinium prophetæ, dilatat locum tentorii sui, et longos facit funiculos suos, ac pelles tabernaculorum suorum extendit (Isa. lrv). Sed non modice contristamur, quod tam crebro illuc anhelando audientia prædecessoris vestri potiri non valuimus. Sed his omissis, ad nostræ mentis propositum, et vestri Deo digni apostolatus excellentiam redeamus, et uti dignum est, gloriam in excelsis Deo resonemus, qui roseo proprii sanguinis pretio acquisito gregi misericordissima dignatione prospiciens, vestri pontificii jubar, sua electione in sede sanctæ matris Ecclesiæ collocavit, ad nostram et totius Christianæ plebis salutem.

Et quia omnipotens Deus princeps pastorum, in illa sancta sede, vestri pontificatus apicem sublimavit, nostræ serenitatis salubre auxilium, ad defensionem, statum, atque honorem pontificatus vestri, more prædecessorum nostrorum, in omnibus exhibere parati sumus. Et teste rerum omnium conditore, nullus catholicorum regum, nullus Christianorum principum devotior vestræ sanctitati, et promptior vestræ utilitati esse desiderat, quam nostra exigui-

tas [al. quantitas]. Nam si tempus arriserit, et auxiliante divina clementia scandala sopita conquieverint, quæ simultate et suggestionem æmulatorum nostrorum, membrorum videlicet Satanæ, enormiter emersere, vestrum multipliciter desideramus conspectum, et vestris Deo dignis animari colloquiis, atque melliflua benedictione potiri. Denique almiduam paternitatem vestram humiliter precamur, ut nullum regiæ dignitatis, et nominis nobis consimile præferre quoquo modo, aut præponere nostræ mansuetudini decernatis, neque etiam apices beatitudinis vestræ nobis porrigendos, per aliquem dirigere placeat, nisi, aut per nostrum legatum, aut certe per vestrum a vestro sancto latere destinatum, vel per nuntium augustissimi germani nostri Ludovici imperatoris : quia, ut vere fateamur, non modica simultas hactenus istis in partibus per hujusmodi factum orta noscitur, et nisi in posterum caute prævisum fuerit, quoddam poterit generare discrimen.

Interea modis omnibus obsecramus, ut de vestra optabili prosperitate litteris vestris celsitudinem nostram certam reddentes, claræ filiationis munus nobis impertiri dignemini, et vestris almiduis precibus nostram apud Dominum commendabilem atque veniabilem exhibeatis serenitatem, quatenus tanti patris piis precibus suffulti, creditum nobis regimen, Christo optulante, gubernare valeamus. Omnipotens Deus vestri pontificii splendillum jubar, atque angelicam sanctimoniam diu nobis incolumem conservare dignetur. Amen.

ANNO DOMINI DCCLXVIII.

GUNTARIUS

COLONIENSIS EPISCOPUS.

GUNTARII DIABOLICA IN NICOLAUM PAPAM CAPITULA^a.

(Pertz., Monumenta Germaniæ historica.)

PRÆFATIO

AD EPISCOPOS REGNI LOTHARII.

Sanctis ac venerandis fratribus et coepiscopis Guntharius atque Theotgaudus in Domino salutem.

^a De his Annales Hincmari Rhemensis : « Imperator Guntharium et Theotgaudum degradatos, ut secum venerant, Franciam redire præcepit. Tunc Guntharius hæc diabolica capitula et hactenus inaudita, quæ cum hac præfatione, quando Romam in Ludovici obsequio rediit, episcopis regni Lotharii misit, per Hilduinum fratrem suum clericum, adjunctis ei suis hominibus, apostolico misit, dans illi in mandatis ut si apostolicus illa nollet recipere, super corpus beati Petri ea jactaret. » Apostolicus autem præcognitus hæc recipere noluit. Suprascriptus autem Hilduinus armatus cum hominibus Gun-

Rogamus suppliciter charissimam fraternitatem vestram ut nobis pro vobis assidue orantibus san-

tharii ecclesiam beati Petri apostoli sine ulla reverentia intrans, diabolicum scriptum, sicut suus frater Guntharius ei præceperat, si apostolicus illud nollet recipere, super corpus beati Petri jactare voluit, et a custodibus prohibitus, eosdem custodes cum fustibus tam ipse quam et sui complices verberare cœperunt, adeo ut unus ibidem occisus fuerit, Tunc ipsum scriptum super corpus beati Petri jactavit, seque isdem et qui cum eo venerunt evagationis gladiis protegentes, de ecclesia exierunt, et ad Guntharium peracto lugendo negotio redierunt.

ctarum precum solatia instanter impendatis, et ne turbemini neque terreamini pro his, quæ fama forte de nobis ac vobis sinistrius nuntiat. Confidimus de Domini nostri clementissima bonitate, quia neque in regem nostrum neque in nos, opitulante Deo, inimicorum prævalebunt insidiæ, neque gaudebunt de nobis adversarii nostri. Nam quamvis dominus Nicolaus qui dicitur papa, et qui se apostolum inter apostolos annumerat, totiusque mundi imperatorem se facit, ad illorum instinctum et votum, quibus conspiratus favere dignoscitur, nos damnare voluisset, tamen modis omnibus Christo propitio suæ insanix renitentes invenit, et quidquid inde fecit, non mediocriter illum postmodum pœnituit. Misimus vobis hæc subscripta capitula, quibus cognoscatis nostram adversus præfatum pontificem querimoniam. Nos autem egressi a Roma longiusque recedentes, iterum ad Romam revocati sumus. Quo nos incipientes reverti, has vobis litteras scripsimus, ut non mi-

reinini, quod longiores agimus moras. Dominum regem nostrum tam per vos ipsos quam per vestros missos et litteras sæpius visitate et confortate, eique quoscunque potestis amicos et fideles conciliate, maxime Ludovicum regem admonendo semper invitate, et cum illo de communi utilitate diligenter inquirite, quoniam in pace eorum regum [al. reguum] erit pax nostra. Æquo animo estote et tranquillo corde, domini fratres, quia Deo volente talia vobis nuntiare speramus, in quibus absque errore poteritis advertere spiritum Domini docentem quid et quomodo agere debeatis. Tantum omnimodis præfatum regem commonere curate, ut inter varias suggestiones ita maneat immobilis, donec et ipse rerum causas cognoscat. Cæterum, desiderantissimi fratres, necessarium vobis est et laude dignum, ut promissam regi nostro fidem coram Deo et hominibus inviolabiliter conservemus. Deus omnipotens vos in suo sancto servitio conservare dignetur.

INCIPIUNT CAPITULA.

CAP. I. — Audi, domne papa Nicolae; patres et fratres coepiscopi nostri ad te nos direxerunt, et nos sponte venimus, consulere videlicet tuum magistrum super his quæ pariter, prout nobis visum fuit, et adjicientibus et approbantibus notum esse potuit, judicavimus, auctoritates rationesque quas secuti fuimus scriptis ostendentes, ut tua sapientia perscrutatis omnibus, qui inde sentiret et quid vellet nobis demonstraret. Et si illum melius tua sanctitas inveniret, ut nos instrueres et doceres hoc, humiliter postulamus, parati quidquid rectius et probabiliter insinuares, una cum confratribus nostris sanis acquiescere documentis.

CAP. II. — Sed nos per tres hebdomadas tuum expectantes responsum, nihil certitudinis nihilque doctrinæ nobis expressisti, sed tantum quodam die in publico dixisti, nos excusabiles apparere et innocentes juxta assertionem libelli.

CAP. III. — Ad ultimum nos evocati, ad tuam præsentiam deducti sumus nihil adversitatis suspicantes, ibique obseratis ostiis conspiratione more latrociniali facta, et ex clericis et laicis turba collecta et permista, nos opprimere inter tantos violentè studuisti, atque sine synodo et canonico examine nullo accusante, nullo testificante, nullaque disputationis districtione dirimente vel auctoritatum probatione convincente, absque nostri oris confessione, absentibus aliis metropolitanis et diocesanis coepiscopis et confratribus nostris, extra omnium omnino consensum tuo solius arbitrio et tyrannico furore damnare nosmet voluisti.

CAP. IV. — Sed tuam maledictam sententiam, a paterna benignitate alienam, a fraterna charitate extraneam, adversum nos injuste et irrationabiliter contra leges canonicas prolatam, nequaquam reci-

pinus, imo cum omni cœtu fraterno quasi maledictum frustra prolatum contemnimus atque abjicimus. Te ipsum quoque, damnatis et anathematizatis sacramque religionem abjicientibus ac contementibus faventem et communicantem, in nostram communionem nostrumque consortium recipere nolumus, contenti totius Ecclesiæ communionem et fraternam societate, quam tu arroganter te superexaltans despicias, teque ab ea elationis tumore indignum faciens sequesstras.

CAP. V. — Igitur ex tuæ levitatis temeritate propria libimet sententia anathematis pestem indixisti, exclamans: *Qui apostolica præcepta non servat, anathema sit*, quæ tu multipliciter violare et violasse dignosceris, divinas simul leges et sacros canones quantum in te est evacuans, prædecessorum tuorum, pontificum Romanorum, vestigia sequi nollens.

CAP. VI. — Nunc ergo quia fraudulentiam et caliditatem tuam experti sumus, non quasi ad illatam nobis contumeliam provocati sumus, sed contra tuam iniquitatem zelo accensi, nec nostræ vilitatis personam attendentes, sed omnem nostri ordinis universitatem cui vim inferre conaris præ oculis habentes.

CAP. VII. — Quid nostræ specialis propositionis summa fuerit, in paucis replicamus. Lex divina et canonica aptissime probat, etiam venerandæ sæculi leges astipulantur, quod nulli licet ingenuam virginem alicui viro tradere in concubinatum, maxime si illa puella nunquam illicitæ assentire voluit copulæ; et quia suo viro parentum consensu, fide, affectu [al., effect] ac dilectione conjugali sociata est, uxor profecto, non concubina, habenda sit.